

Obsah: [1] **Občanské vybavení** P. Durdík | [2] **Program konference** | [2] **ÚP v kostce** Vl. Mackovič | [4] **Jednotnost standardu vybraných částí ÚP** Vl. Dujka | [6] **Smíšené plochy nezastav. území a zábor ZPF** Vl. Mackovič | [6] **Změny v ÚP. Info z podzimní konference** Zd. Černý | [10] **Francie 2020** Václav Jetel | [12] **Digitální vzdělávání** Jan Fibiger | [13] **Fejeton** Zd. Černý | [14] **Nové publikace** | [15] **Aktuality, informace**

Občanské vybavení | akreditovaná konference AUÚP, 15.–16. 4. 2021 Praha, streamovaný přenos z budovy Nadace ABF

Opakování je matka moudrosti, v daném případě však toto pravidlo neplatí, protože na první akci nedošlo. Původně zamýšlenou konferenci jsme museli na jaře loňského roku zrušit pro nastupující epidemii koronaviru. Záměr, nahradit naše setkání se stejným tématem a na stejném místě v letošním roce, narazil na stejný problém. Vzhledem k tomu, že jsme si na podzim loňského roku vyzkoušeli, že lze nouzově konferenci sdílet na dálku, nezbyvá nám nic jiného, než opět využít laskavé pohostinnosti Nadace ABF a ponořit se do virtuálního prostoru, který nám umožní, i v této době, odborný program přenést na vaše obrazovky.

Občanské vybavení je nezbytná součást struktury sídla. Jestliže chybí, přestává být obec úspěšná, protože jsou její obyvatelé nespokojeni a vyvolávají tlak na samosprávu, aby jim potřebný standard zajistila. Kdo za to ale může, že se z území vytrácejí zařízení, která byla donedávna povinnou součástí urbanistické struktury. Ano, může-

me namítnout, že je občanská vybavenost z velké části založena na komerčních principech a poptávka bude iniciovat nabídku. To je ale pravda jen zčásti, protože určitý podíl na vybavenosti má její segment, zřizovaný ve veřejném zájmu, který není většinou postaven na komerčních základech.

Občanské vybavení, zřizované ve veřejném zájmu, zahrnuje zejména zařízení pro školství, zdravotnictví, péči o rodinu, sociální služby, veřejnou správu a integrovaný záchranný systém. Jsou to zařízení garantovaná na úrovni státu, krajů nebo obcí, která jsou doplněna pouze okrajově privátními komerčními zařízeními, nad rámec požadovaných kapacit.

Dříve to bylo jednoduché. Když jsme chtěli navrhnout nějakou sídelní strukturu, stačilo se podívat do tabulek zpracovaných VÚVA, a bylo jasno, kolik a jakých zařízení je potřeba, jakou budou mít kapacitu a v jakých docházkových vzdálenostech je máme umístit.

Ano, určovali jsme i kde bude umístěn pomalu každý obchod, opravna a kino. Tento způsob plánování už pominul. Ale rozhodně není na místě ponechat vše volnému vývoji. Právě zařízení, zřizovaná ve veřejném zájmu, jsou dnes v ohrožení a setkáváme se s developerskými projekty s naprostou absencí této vybavenosti.

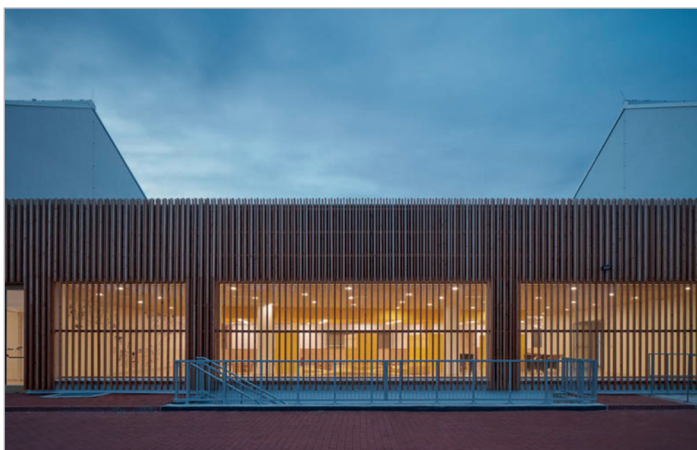
Jak je to dneska? Máme se o co opřít při návrhu občanského vybavení? Existují nějaké ukazatele, kolik zařízení a v jakých kapacitách je v území potřeba? Víme, kde by v území měly být? Jak můžeme ovlivnit privátní subjekty, aby v jejich projektech potřebné vybavení nechybělo? Máme oporu v koncepcích jednotlivých resortů? Kde vůbec máme oporu?

Zase se tu vyrojilo mnoho otazníků. Ale tak už to v životě chodí. Pojdme si na ně zkusit odpovédět na naší další konferenci. A i když se nepodíváme do místa konání, do nově přestavěného a dostavěného kulturního centra v Lanškrouně a do Pardubického kraje, přiblížíme si tuto oblast v úvodních přednáškách.

Poprvé je naše konference akreditována podle § 31 zákona č. 312/2002 Sb., o úředních územních samosprávných celcích a o změně některých zákonů. Znamená to tedy, že absolvování konference se bude započítávat do celoživotního vzdělávání úředníků. Kdo tyto požadavky splňuje, musí v přihlášce zaškrtnout příslušnou kolonku a vyplnit požadované údaje, aby mu mohlo být vystaveno osvědčení o absolvování vzdělávacího programu.

Vážení přátelé, doufám, že pro vás bude připravený obsah konference atraktivní a nastolené otázky budete vnímat jako důležité pro vaši práci. V takovém případě se budu těšit, že se s vámi ve virtuálním prostoru setkáme v co největším počtu.

Petr Durdík
předseda AUÚP

Budova základní školy Amos, Psáry; titul v soutěži Stavba roku 2020 Středočeského kraje (autoři: Ondřej Píhrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga)

Občanské vybavení

Akreditovaná konference AUÚP ČR, Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství,
Václavské nám. 833/31, 110 00 Praha 1, 15.–16. 4. 2021 | stream

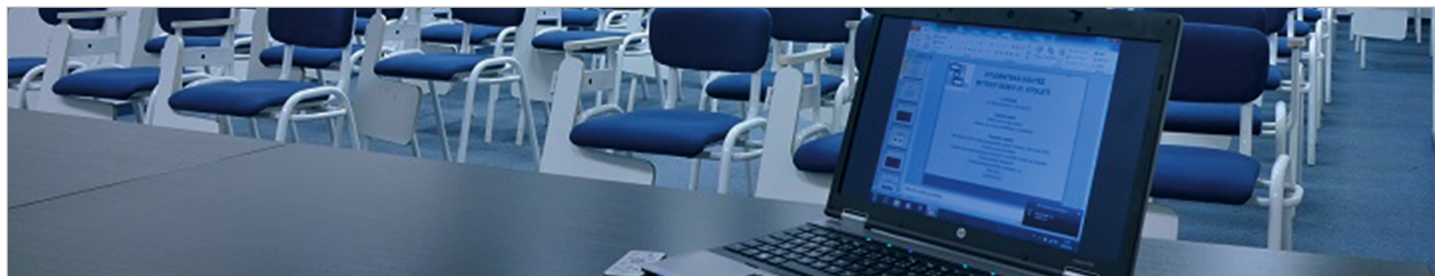

Foto: Nadace ABF

Konferenční sál Nadace ABF

Program konference

Čtvrtek dopoledne	
10:00–10:10	Zahájení konference
10:10–10:45	Představení Pardubického kraje – Roman Línek
10:45–11:20	Představení města Lanškrouna – Radim Vetchý, Oldřich Bittner
11:20–12:00	Příspěvek stavebníka na rozvoj území – Henk Kamp, Irsko
12:00–13:30	přestávka
Čtvrtek odpoledne	
13:30–14:00	Principy a pravidla OV – Veronika Šindlerová
14:00–14:30	Dostupnost veřejných infrastruktur – Karel Maier
14:30–15:00	Koncepce sociálních služeb MPSV – Vladana Vasková (Antonín Shejbal)
15:00–15:30	přestávka
15:30–16:00	Transformace industriálního území Ruzyně – Jana Jelínková
16:00–16:30	Kulturní dům Lanškroun – Ladislav Vlachynský
16:30–17:00	Revitalizace průmyslového úhuru, Perla Ústí nad Orlicí – Petr Hájek, Michal Šourek
17:00–18:00	Panelová diskuse – moderuje Petr Durdík účastníci: Eva Smutná, Veronika Šindlerová, Karel Maier, Petra Trambová, Tomáš Šenberger
Pátek dopoledne	
09:00–09:30	Studentská soutěž Urban Design Award – vítěz soutěže
09:30–10:00	Transformace ústavních zařízení na služby poskytované v komunitě – Ondřej Flégr
10:00–10:30	Písek, knihovna a bazén – Petra Trambová
10:30–11:00	Občanské vybavení v opuštěném industriálu, Kralupy nad Vltavou – Tomáš Šenberger
11:00–11:30	přestávka
11:30–12:00	Komplexní řešení OV v příkladech – Lukáš Ehl
12:00–12:30	Politika architektury a její nástroje – Vít Řezáč
12:30–12:50	Informace z MMR – Roman Vodný
12:50–13:00	Závěr konference

Územní plánování v kostce

Probíhá rekodifikace stavebního práva a jeho součástí je i územní plánování. Příspěvek je proto zaměřen na rekapitulaci základních souvislostí pojmu územní plánování. Zvolena byla forma otázek a odpovědí. Tučně a proloženě jsou zvýrazněny klíčové pojmy a lomové body procesu.

Co představuje pojem územní plánování?

a) Územní plánování jako proces

Pojem proces lze chápat jako posloupnost stavů v systému územního plánování. Proces

tedy znamená konkrétní uspořádání činností územního plánování v čase a prostoru. Má začátek a konec, jasně definované vstupy a výstupy. Platná legislativa stanovuje **postupy**, kterými mají být naplňovány uvažované, připravované, plánované či požadované záměry ovlivňující rozvoj území. Požadavky může předkládat **státní správa** odpovídající za celospolečenský rozvoj, **samospráva**, která v rámci zastupitelské demokracie odpovídá ve svém volebním období za rozvoj daného správního území. Ve spektru záměrů, které mohou ovlivnit rozvoj daného území mohou být dále podněty vlastníků, investorů, developerů apod.

Laická veřejnost se nejspíše setká s **procesem územního plánování** při pořizování územně plánovací dokumentace (dále i ÚPD) jejich města či obce, tj. s územním plánem. Za dodržení stanoveného postupu při pořizení ÚPD odpovídá **pořizovatel**, který musí mít zkoušku odborné způsobilosti. Projektant úkolu je garantem odborné stránky řešení a musí mít příslušnou autorizaci u České komory architektů. Samospráva na začátku procesu schvaluje jak podnět k pořizení ÚPD, tak zadání územně plánovací dokumentace. A na konci procesu dokumentaci schvaluje a vydává.

b) Územní plánování jako sada nástrojů

Územní plánování lze přirovnat k účelové sadě nástrojů rozčleněné na **územně plánovací dokumentace, územně plánovací podklady a územní rozhodnutí**. V procesu je potřeba rozlišovat nedostatky či nevhodnost jednotlivých nástrojů pro plnění požadovaného obsahu. A na problémy, které vznikají nesprávným použitím nástroje, tj. například osobním selháním jednotlivců. Když se klepnete kladívkem do prstu, není chyba v kladívku.

c) Územní plánování jako možnost hledat dohodu o rozvoji území

Územní plánování představuje **proces**, kterým společnost **nastavuje pravidla** pro aktivity směřované do řešeného území. V návrhu územního plánu se stanovují **rozvojové koncepce** jako například urbanistická koncepce, koncepce veřejné infrastruktury, koncepce uspořádání krajiny. „Povinnými“ účastníky procesu jsou státní správa, samospráva a projektant. Dalšími **účastníky** procesu, kteří požadují změnu stávajícího způsobu na vlastněné ploše, mohou být vlastníci, potenciální investoři, aktivní veřejnost, developeri apod. Legislativa specifikuje všem „účastníkům“ jejich způsob a formu angažování v procesu územního plánování.

d) Územní plánování jako nástroj pro rozhodování o změnách využití území

Pomyslnou „zlatou nit“, která propojuje procesem územního plánování a navazuje na druhou část stavebního zákona, tj. na stavební řád, představuje stanovování podmínek pro rozhodování o změnách stávajícího způsobu využití území. Podmínky se týkají nového způsobu využití měněné lokality. Stanovují se podmínky pro využití a ochranu území, podmínky pro další přípravu a realizaci záměru (např. prostorové limity pro výstavbu, druh a účel staveb apod.).

e) Územní plánování jako nástroj umožňující rozdílnou míru podrobnosti řešení

Výstupy územního plánování mají široké rozpětí míry podrobnosti řešení. **Republikové priority** územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje řeší politika územního rozvoje promítnutá do územního plánu rozvoje. Základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání **území kraje** stanoví zásady územního rozvoje. Základní koncepci rozvoje **území obce** stanoví územní plán.

Podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb v **řešené ploše** stanoví regulační plán.

Co je míněno rozvojem území?

Rozvoj území je většinou společností chápán jako postupující plošná urbanizace území. Viditelným projevem urbanizace je pak chápána zejména stavební činnost na „zelené louce“. Urbanizací území se zabývá odborná disciplína **urbanismus**. Cílem urbanismu je vytvářet „lidské prostředí“ či „prostředí pro lidi“. Těžiště urbanizace spočívá v navrhování vystavěného prostředí. Rozvoj v této souvislosti lze chápat jako **zvyšování kvality a standardu** vystavěného území. Urbanistický návrh „lidského prostředí“ nesmí ohrozit žádoucí vývoj „přírodního prostředí“ zahrnutého do řešeného území.

Kdo jsou hlavní účastníci územního plánování?

a) Státní správa

Povinnosti a práva státní správy vyplývají z relevantní legislativy. Státní správa v procesu územního plánování prosazuje a hájí zájmy, které má garantovat stát. Jako příklady lze uvést nadřazenou infrastrukturu; mezinárodní závazky ČR; závazky státu vůči občanům, které vyplývají z ústavy; zajištění podmínek pro život budoucích generací; veřejné zájmy v území apod. V procesu územního plánování zastupují státní správu následující účastníci.

i. Úřad územního plánování a pořizovatel

V záležitostech územního plánování vykonávají orgány obcí a krajů přenesenou působnost státní správy jako úřady územního plánování. Pořizují například územně plánovací dokumentace. **Pořizovatel**, tj. osoba, která úspěšně vykonala zkoušku odborné způsobilosti, odpovídá za dodržení správních postupů, které jsou právními předpisy vztaheny na pořizování územně plánovací dokumentace. V souvislosti s rekonstrukcí stavebního práva společnost diskutuje, zda pořizováním ÚPD obcí a měst nepověřit samosprávu.

ii. Dotčené orgány

Dotčené orgány (DO) hájí v procesu územního plánování zájmy státu v tematické oblasti či resortu, který reprezentují. Jejich práva, povinnosti a pracovní rozsah jsou specifikovány v „resortní“ legislativě. V procesu územního plánování

se vyjadřují více než dvě desítky dotčených orgánů. Pro rámcovou představu je uvedeno prvních 6 DO (01 ochrana životního prostředí; 02 ochrana přírody a krajiny; 03 ochrana vod; 04 ochrana ovzduší; 05 ochrana zemědělského půdního fondu; 06 ochrana lesa).

iii. Stavební úřady

Stavební úřady rozhodují v příslušném řízení, zda a za jakých podmínek je možné provést požadovanou změnu v území. Stavební zákon specifikuje tematické okruhy, o kterých změnách stavební úřad rozhoduje. *(Nejčastěji se jedná o umístění staveb a zařízení a rozhodování o změně využití území)*. Stavební úřady lze chápat mimo jiné za pomyslné přechodové moduly mezi územním plánováním a stavebním řádem, tj. mezi záměrem a jeho realizací. *Je otázkou probíhající diskuse, zda podmínky pro rozhodování o stavební činnosti nepodmínit pořízením regulačního plánu a územní plán využívat především pro stanovování koncepcí a konkretizaci a odůvodnění veřejného zájmu v řešeném území.*

b) Samospráva

Samosprávě stanovuje legislativa (zákon o obcích a další) práva a povinnosti. Obec má například pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Stejnou péči stanovuje zákon o krajích samosprávám krajů. Motivace aktuální samosprávy k angažování se v územním rozvoji obvykle vychází z volebního programu (obvykle na 4 roky), respektive z programového prohlášení vítězného seskupení v zastupitelstvu. Ke kontinuitě rozvoje města či obce po několik volebních období může přispět strategický plán rozvoje. Podmínkou je, že dojde napříč politickým spektrem k dohodě o základních principech dlouhodobého rozvoje jejich správního obvodu a dohoda bude ctěna jednotlivými vítězi voleb. Po dohodě o strategickém plánu rozvoje promítnout jeho dílčí cíle do územně plánovací dokumentace. Tak bude vytvořen předpoklad pro kontinuitu rozvoje správního území po dobu delší než jedno volební období.

c) Autorizovaná osoba (AO)

Projektant ručí ze zákona za odbornou stránku urbanistického rozvoje navrženého v územně plánovací dokumentaci. Zákon se však již nezabývá možnými střety mezi odborným a politickým přístupem k řešení územních problémů. Precedens soudního

rozhodnutí dal „poslední slovo“ veřejné správě (politické moci), která dokumentaci vydává. Ale odpovědnost za odbornou správnost díla zůstává na straně projektanta.

d) Vlastníci

Vlastnická práva mohou být dotčena jen za podmínek, které jsou dány ústavou, respektive Listinou základních práv a svobod. Základním právem vlastníka je libovolně s věcí nakládat. Mezi jeho oprávnění patří mimo jiné i věc modifikovat, upravovat, zničit nebo opustit. Absolutní rozsah vlastnictví může být omezen veřejnoprávními předpisy. Principiálně je však nepřijatelné užívat vlastní věc nebo s ní nakládat takovým způsobem, který narušuje nebo ohrožuje oprávněné zájmy jiných osob nebo veřejný zájem.

e) Veřejnost a veřejný zájem

Veřejný zájem je velmi široký a tím neurčitý pojem. Díky tomu může vznikat množství názorových střetů. Jako příklady lze uvést různorodé odpovědi na otázky:

- Koho či co můžeme označit jako veřejnost? Jednotlivce, skupinu? Jak velká skupina to musí být, aby to bylo možno považovat za názor veřejnosti?
- Jak řešit názorové střety dvou skupin veřejnosti?
- Názorový střet veřejnosti s odborným názorem AO?
- V zastupitelské demokracii zvolená samospráva ve svém volebním období zastupuje veřejnost dané obce, města či kraje. Může vzniknout střet samosprávy a veřejnosti?
- Lze rozlišit všeobecný veřejný zájem a veřejný zájem parciální?

Financování územního rozvoje

Státní správa

- iv. Financování z rozpočtu – rozvoj „strategických položek“ územního rozvoje státu, primárně z příslušných kapitol státního rozpočtu. Míra naplnění jednotlivých kapitol závisí na rozhodování většiny v poslanecké sněmovně
- v. Financování z prostředků EU
- vi. Financování pomocí dotačních titulů resortů

Samospráva

- vii. Financování z rozpočtu samosprávy
- viii. Získání dotačního titulu
- ix. V koordinaci s privátními investory

Soukromí investoři za účelem zisku

- x. Nadnárodní investoři
- xi. Tuzemští investoři
 - i. Na úrovni státu
 - ii. Na úrovni krajů
 - iii. Na úrovni obcí
- xii. Soukromí investoři za účelem uspokojení vlastních potřeb

Závěr

V současné době, kdy probíhá redefinice stavebního práva, jsem považoval za potřebné ujasnit si stávající rámec územního plánování a popsat základní body a vazby v procesu územního plánování. Z 21. století prožíváme již 21. rok. Dochází k akceleraci změn ve společnosti, v technickém rozvoji. Objevuje se i řada disturbancí (narušení) v přírodním prostředí, které mají silnou vazbu na využití území (jako jsou klimatické změny,

záplavy, suchá období apod.). Je v důsledku toho potřeba akcelarovat i změny v procesu územního plánování?

V posledních 30 letech se výrazně změnil vztah k vlastnictví, k veřejným zájmům v území, k financování územního rozvoje, došlo k posílení role samosprávy. Obsah a formu výstupů z územního plánování výrazně determinuje digitalizace a právní agenda. Projekce funguje na tržních principech. Řádově 70 % území tvoří složky živé a neživé přírody. Jaký vztah k nim má mít územní plánování, pokud by měla být dominantním úkolem územního plánování tvorba vystavěného prostředí? Bylo by možné asi uvádět řadu dalších faktorů, které mají vliv na proces územního plánování.

Uvedené informace mohou vyvolat sérii otázek: „Dohodne se společnost na tom, k čemu potřebuje územní plánování? Může to plnit pojetí územního plánování uvedené ve stávajícím stavebním zákoně? Pokud ne, postačí provést jeho korekce, nebo je potřeba přijmout zcela nové znění? Může být zrušen výše popsaný systém územního plánování, aniž by byl nahrazen systémem, který bude hned funkční? Pokud by se nově vytvořený systém dlouho „zabíhal“ nevznikne „vakuum“? Jsme právní stát, po kterém se žádá předvídatelnost, kontinuita v rozhodování apod. Lze ale racionálně a smysluplně diskutovat o podobných tématech v „šibeničních“ termínech hektického období redefinice stavebního práva, která má prakticky jen jeden dominantní cíl, jímž je zkrácení lhůty pro povolení výstavby?

Vladimír Mackovič

Bude standard vybraných částí územního plánu opravdu jednotný?

Poslední dekáda minulého století, o níž se říká, že kdo si devadesátá léta pamatuje, ten je neprožil, nebyla jen nikdy nekončícím bujarým večírkem, kdy nic nebylo nemožné, ale také dobou nových příležitostí i hledání. Ze státních podniků se stávaly „akciovky“ nebo „eseróčka“, privatizovalo se, co se dalo, a část do té doby relativně fungujících firem, podniků a značek zanikla. V projekční činnosti až do konce osmdesátých let existoval jakýsi teritoriální úzus, kdy si jed-

notlivé projektové ústavy vzájemně (moc) nekonkurovaly v sousedních okresech či krajích. Urbanismus a územní plánování byly kromě větších center a okresních měst spíše na okraji zájmu architektů. Kromě vysoce kvalitních špičkových pracovišť s regionálním či celorepublikovým významem (i přesahem), existovala také celá řada průměrných až podprůměrných projekčních kanceláří ryze lokálního významu, jejichž hlavní náplní bylo zejména projektování

staveb. Po roce 1989 začal prudký rozmach soukromého podnikání. Nemálo projektantů měnilo svá dosavadní zaměstnání, vznikaly nové projekční kanceláře. Na pracovním trhu vznikala konkurence. V důsledku stavebního boomu dochází rovněž ke zvýšení společenské poptávky na pořizování územních plánů i v obcích, které do té doby žádný územní plán nikdy neměly.

Projektanti v nově založených kancelářích se snažili přizpůsobit novým podmínkám, měnili své zvyky, část z nich seznala, že není možno současně projektovat stavby, provádět autorský dozor a řešit interiéry, ale že bude nutno se specializovat. Velké možnosti se otvíraly právě v územním plánování, protože klienty byly okresní nebo obecní úřady, to znamená, že nehrozilo nebezpečí, že po předání zakázky investor nezaplatí. Zároveň byly vypisovány dotační tituly na zpracování územních plánů či urbanistických studií.

Stále však platilo, že každý kraj měl trochu jiné zvyklosti, které byly položeny již v předcházejícím období, takže kdo chtěl projektovat mimo své zavedené teritorium, musel se přizpůsobovat, protože ne všude uspěl se svým v místě obvyklým způsobem zpracování.

Kopírovaly se úspěšné vzory, na seminářích a konferencích bývaly v obležení postery s ukázkami řešení, ÚÚR vydával sborníky příkladů řešení územních nebo regulačních plánů. Progresivnější projektanti poměrně rychle přestali kreslit na pauzovací papír, vznikaly první digitální územní plány. Velké projekční ateliéry měly své vlastní metodiky, jejichž základy byly položeny již v 70. a 80. letech minulého století. Také menší projekční firmy si musely vytvořit své vlastní datové modely.

Již koncem devadesátých let se zejména z oblasti státní správy ozývalo volání po určité unifikaci zpracování ve formě metodiky pod heslem jednotná legenda. Mezi známější aktivity patřila např. setkání a odborné semináře na Bítově u Vranovské přehrady, které byly zaměřeny zejména na IT formy zpracování. Řada projektantů i velkých projekčních firem se však těmto snahám bránila. Důvodem byla hlavně obava ze ztráty fungující zaběhlé rutiny a nutnosti se přizpůsobovat novým metodám, s nimiž se mnohdy názorově ani odborně neztotožňovali. Nutno dodat, že bylo možno rovněž rozeznat určité odlišnosti v přístupu ke zpracování územních plánů české a moravské části republiky.

Debata o jednotném zpracování územních plánů začala nabývat na intenzitě v souvislosti s přípravou nového stavebního zákona na přelomu tisíciletí. Se vznikem krajů se iniciativy chopilo několik krajských úřadů s cílem vytvoření jednotné metodiky, která by platila pro celou republiku. Tato snaha byla naplněna pouze částečně. Postupně vykristalizovaly dvě základní: *MINIS*,

využívaný 6 kraji a *Sjednocení HKH* ve Zlínském kraji. Několik krajů má své vlastní metodiky. Metodiky však nejsou bohužel navzájem kompatibilní.

Nedávno jsme zpracovávali územní plán na rozhraní tří krajů a tří ORP. Každá dokumentace ZÚR i ÚAP byla v jiné metodice a jiném datovém modelu. Jen vyskládat výkres širších vtaů byl velký problém. Jiná grafika, jiné legendy a samozřejmě chybějící bezšvost mapových podkladů. To je ukázkový příklad potřeby jednotné metodiky. Textové odlišnosti a rozdíly v těchto dokumentacích záměrně ponechávám stranou.

V připravovaném novém stavebním zákoně je zakotvena povinnost zpracování vybraných částí územně plánovací dokumentace (...) v jednotném standardu. Příprava na digitalizaci územního plánování a jednotnou standardizaci dokumentací ovšem probíhá již nyní v rámci současného stavebního zákona. Zásadní je § 20a, zavedený do stavebního zákona novelou účinnou od 12. března 2020, pojmenovaný přímo „Jednotný standard územně plánovací dokumentace“. Jedná se pouze o část novely podle zákona č. 47/2020 Sb., která má plně nabýt účinnosti dne 1. července 2023. Tato novela v plném rozsahu zavádí mimo jiné „Národní geoportál územního plánování“ (budoucí § 161a stavebního zákona) a dále rozšiřuje seznam položek, které mají být předány ve strojově čitelném formátu. Strojově čitelný formát dokumentací bude vyžadován s možností sankcí při nedostatečném plnění. Národní geoportál, stejně jako příslušné vyhlášky, jsou v současné době teprve v přípravě, nicméně je téměř jisté, že i pokud nedojde ke schválení nového stavebního zákona, jednotná standardizace a digitalizace územního plánování nastane z hlediska zákona v roce 2023.

V roce 2019 vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj metodický pokyn *Standard vybraných částí územního plánu* (dále jen *Standard*) včetně dokumentace datového modelu. Metodika ani datový model nejsou čtením na dobrou noc a vyžadují značnou pozornost. Podobnost *Standardu* s metodikou *MINIS* je pouze zdánlivá, přestože občas zaznívají hlasy, že se jedná pouze o upgradovaný *MINIS*. Nejsem toho názoru. *Standard* je opravdu jiný a projektant musí pochopit jeho vnitřní logiku. Zvláště důležité je to při formulování podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití. V současné době máme ve *Standardu* zpracovány dva územní plány a mohu kon-

statovat, že jsme nenarazili na žádné větší problémy. Spíše se jednalo o překonání dosavadních rutinních návyků. Podařilo se nám uspokojivě zpracovat i koncepci uspořádání krajiny, pro kterou vždy vyčleňujeme samostatný výkres.

Proč to ale všechno dopodrobna popisují. Chci tím říci, že se doba za uplynulých třicet let zásadně změnila. Změnily se požadavky na problémy řešené územním plánem, změnily se požadavky na podrobnost a závaznost územně plánovacích podkladů a dokumentací, a změnila se také komplexnost těchto dokumentů. Stále více úkonů při zpracování dokumentací i při následném rozhodování se odehrává v digitální podobě a dříve nezbytná objemná papírová pare již často slouží jako pouhé lapače prachu. Bez jednotné digitální formy, která je jakousi obdobou normalizace (od slova norma) se již v dnešním světě neobjedeme. Cesta, která nakonec vyústila do standardizovaného předpisu, byla tedy dlouhá, klopytavá a s mnoha zákrutami či přímo slepými uličkami. Pro projektanty, kteří působí ve více krajích, to bude velké zjednodušení, resp. mělo by být.

Nedávno jsem se obrátil na jeden krajský úřad s dotazem, zda je možno nově zahajované územní plány zpracovávat ne v metodice daného kraje, ale v metodice *Standardu*. Nejprve byla odpověď zamítavá, ale asi po měsíci byla připouštěna i tato možnost, s tím, že kraj bude mít ale svoji vlastní modifikovanou verzi *Standardu*, v níž však nebude možno využít všechny prvky, které ministerský *Standard* obsahuje.

Jistě lze argumentovat, že existují krajské odlišnosti. Česká republika je v mnoha ohledech heterogenní a problémy, které trápí obce v severních Čechách, v zázemí Prahy, v Krkonoších či v Bílých Karpatech mohou být skutečně jiné. Přesto však nastává otázka, nakolik je požadavek na specifickou verzi *Standardu* požadavkem vyplývajícím z regionální odlišnosti, a nakolik je to snaha o odlišení se vůči jiným krajům za každou cenu, o snahu o neměnnosti zaběhlých rutin nemluvě. Zásadní otázkou tedy zůstává, zda bude nastavený systém *Standardu* jednotný pro celou republiku, nebo budou, či by měly nebo mohly, opět vznikat krajské varianty.

Vladimír Dujka

Smíšené plochy nezastavěného území a zábor ZPF

Stavební zákon a navazující předpisy ukládají od roku 2007 stanovovat v územním plánu koncepci uspořádání krajiny. V grafických výstupech je uspořádání krajiny vyjadřováno prostřednictvím ploch s rozdílným způsobem využití. Vyhláška č. 501/2006 Sb., „o obecných požadavcích na využívání území“ specifikuje základní spektrum těchto ploch. U některých dotčených orgánů ochrany ZPF však měla „smíšená“ plocha § 17 nazvaná „Plochy smíšené nezastavěného území“. Orgán ochrany ZPF požaduje tyto plochy vyhodnotit jako zábor. Přitom vyhláška v § 17 uvádí v odst. 1):

„Plochy smíšené nezastavěného území se obvykle samostatně vymezují v případech, kdy s ohledem na charakter nezastavěného území nebo jeho ochranu není účelné jeho členění, například na plochy vodní a vodohospodářské, zemědělské a lesní.“

Projektant, pořizovatel ani obec obvykle nechtěli jít s dotčeným orgánem ochrany ZPF do střetu a plochu smíšenou nezasta-

věného území raději nevymezovali. Přitom například v členitých krajinách je vhodné vymezovat prostory s vlastnostmi „chytré horáky“. Jsou tam políčka či loučky, ale zemědělská plocha to není, jsou tam vmíseny lesíky, ale lesní plocha to není, teče tam potůček, ale plocha vodní to není, je tam břehový porost vymezen jako interakční prvek, ale plocha přírodní to není. Pokud je žádoucí takto pestré zastoupení v daném prostoru zachovat, je k dispozici nástroj nazvaný „plocha smíšená nezastavěného území“. Jako příklad lze uvést údolní nivu.

Koncem roku 2020 se zablýskla jiskřerka naděje, že dojde ke změně přístupu orgánu ochrany ZPF. Projektant územního plánu se bude moci opřít o metodický pokyn MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, který vyšel v září 2020 ve Věstníku MŽP ROČNÍK XXX – září 2020 – ČÁSTKA 7 č. j. MZP/2020/130/.

Uvedený věstník specifikuje, co z návrhu ÚP se vyhodnocuje jako zábor ZPF. Ocituji jen začátek, aby zainteresovaní měli potřebu

nahlédnout do výše citovaného věstníku a seznámit se s celým metodickým pokynem. Vždyť neznalost zákona neomlouvá.

„Ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky stanoví, že: „Předmětem vyhodnocení důsledků územního plánu jsou koridory, zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině;“

Plochy s rozdílným způsobem nejsou v citovaném paragrafu uvedeny. A tak padla jedna s obručí, která komplikovala využití ploch smíšených nezastavěného území v návrhu koncepce uspořádání krajiny. Ale těch obručí je povícero. Jednu z nich si nasazuje projektant sám, když „a priori“ takový typ plochy ve svém přístupu ke koncepci uspořádání krajiny nepřipouští. Ale těm, kteří umí využít její potenciál pro vyjádření a zachování pestrosti, zajímavosti, atraktivnosti či biodiverzity řešeného území snad uvedený metodický pokyn pomůže při jednání s orgánem ochrany ZPF.

Vladimír Mackovič

Změny v územním plánování – co nás čeká

Konference Asociace pro urbanismus a územní plánování se konala pod záštitou ministryně pro místní rozvoj Ing. Kláry Dostálové dne 8. 10. 2020 v Praze

Byla to konference zcela výjimečná. Tak trochu vyzdoraná dobám koronavirovým a všem odpíračům on-linových životů. Ekonom Tomáš Sedláček psal onedny, že procházíme beta verzí naší budoucnosti, kdy všechno bude on-line, distančně, kdy nebude třeba bydlet ve městě, budou z nás

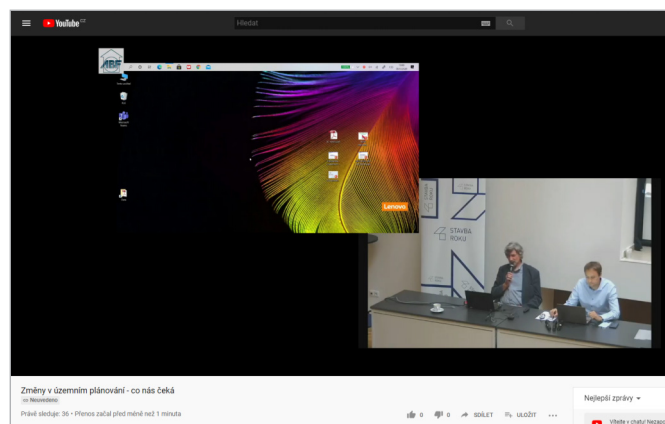
digitální nomádi, budeme vždy a se všemi ve spojení, i když jaksí bezkontaktně. A měl jsem takový pocit, že ho ta vize těší.

I Asociace si tuto budoucnost pod heslem „lepší on-line než vůbec“ vyzkoušela. Tedy lepší, než se v Lanškrouně nesejít, je usednout

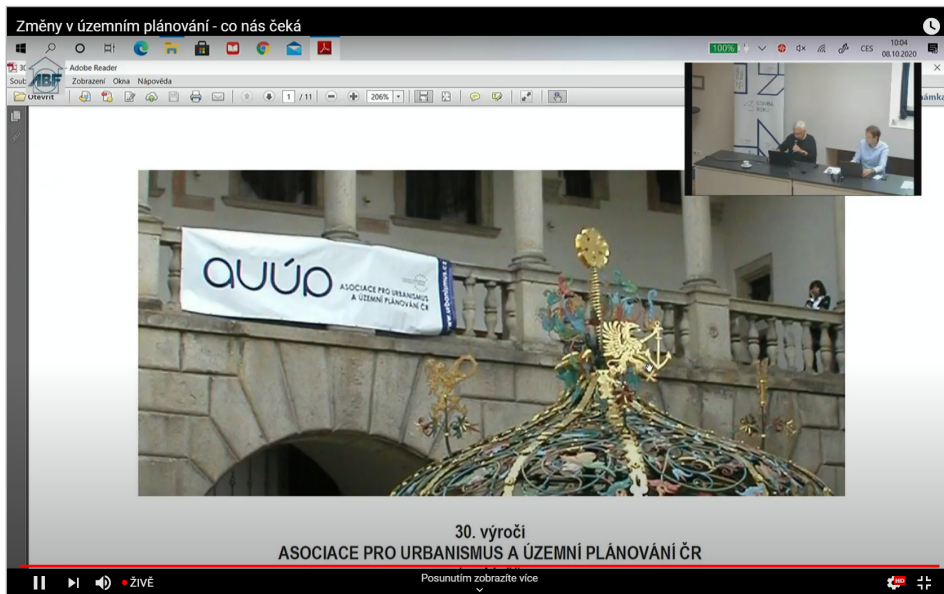
před monitory a v družném společenství si dát sraz v Praze na půdě Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Václavské náměstí 833/31. Proč ta adresa? Protože se přece jen pár protagonistů v množství menším než malém, ale tehdy povoleném, sešlo a z této centrály k nám vysílalo.

né, ale berme to tak, že se žádné oslavy prostě konat nemohly. Nicméně určitý přelom to je a to vždycky bývá příležitost pohlédnout nejen zpět a hodnotit, ale i vpřed a předvídat a plánovat. Proto také takové téma konference a název, v němž ovšem sebevědomě chybí otazník. S odstupem několika měsíců a se zkušeností ne/aktivit vlády, parlamentu, hygieniků, Ústavního soudu atd. bychom mohli přidat spousty otazníků (v podstatě k jakémukoli tématu). (Poznámka: Byl jsem upozorněn, že ovšem koluje název konference i s otazníkem, ostatně i sborník, který vyšel jako mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 6/2020, je jím vybaven. Tak jestli to není mezi námi stejně jako s rouškaři – někteří jsou odpírači a mají ve všem jasno, jiní jsou zastánci všech restrikcí – a taky mají ve všem jasno...)

Už 15 minut před začátkem bylo připojeno 28 nedočkavců. Konferenci, vysílanou prostřednictvím Youtube na adrese <https://youtu.be/J9GxGI0I6Q>, zahájil přesně v 10 hodin

Slavnostní zahájení v černém, pánové Durdík a Jetel – ó, to byly časy – ještě bez roušek

Fotografií z Jindřichova Hradce zahájil Jan Mužík svou historickou exkurzi

předseda Asociace **Petr Durdík** a záhy se slova ujal i moderátor **Václav Jetel**. kdy se počty účastníků zvýšily na 36. Reklamy tu nejsou, začínáme přesně – to nepochopilo dalších dvacet diváků a posluchačů, kteří to zvládli až na druhou minutu přenosu.

První příspěvek, věnovaný 30 letům Asociace, měl **Jan Mužík** už za prudce zvýšeného zájmu (76 přípojenců). Ve své on-linové premiéře se ohlédl až do roku 1990 (první předseda Karel Nettwall, 220 členů), roku 1991, kdy se v květnu konalo první shromáždění členů, a let dalších. Připomněl lidi (někteří už mezi námi nejsou), události a aktivity, z nichž vyzdvihl konference a studijní cesty. Promítání textu a fotek z dokumentu Wordu je sice anachronismem, ale budiž vyvážením v závěru publikování veselých obrázků, snímků, z nichž číší dobrá nálada a jež byly pořízeny na společenských večerech, které vždy byly zlatým hřebem konferencí. Jistě tato připomínka na osobní setkání měla jiný účinek v říjnu loňského roku, než by měla dnes (psáno 13. 2. 2021), po dalších týdnech a měsících nouzového stavu.

Václava Jetela, který svou moderátorskou roli shazoval na pouhé oslí můstky, krátce vystřídal Vít Řezáč. Ten uvedl a tlumočil zahraniční příspěvek – byl to takový technický zážrak, který dnes, příznějme, zvládají všichni teenageři: do youtubového vysílání z Václavského náměstí se z Maďarska připojil **Géza Salamin**, předseda tamní asociace urbanistů, a prezentoval průzkum o urbanismu a územním plánování současnosti napříč zeměmi Evropské unie. Moc moc zajímavé, vyhledejte, přečtěte. Z průzkumu se nám dostává jakéhosi pocitu, že význam územního plánování postupně zeslabuje, nabízí se eufemismus, že

se proměňuje... Ale jakékoli shrnutí za celou EU je nejednoznačné, protože jde o obor, který je úzce spojen s kulturou, historií, tradicemi a životními přístupy (nechceme-li rovnou říct filozofii) v té které zemi. Pod jedním názvem tak lze vysledovat čtyři různá základní pojetí: land use management (zaměřený na regulace ve využití území, sem náleží i Česko), regional economic (doplňný i hospodářských aspektů), urbanism (design, městotvorné plánování) a comprehensive integrated (integrováný systém využívající i další složky, procesy, názory aktérů). Podle toho také je různé profesní zázemí urbanistů – v jižní Evropě jsou jimi převážně architekti, na severu a západě pak odborníci v plánování nebo geografové. Přednášející se také věnoval postupům, jimiž Evropská unie ovlivňuje územní plánování v členských zemích, a naznačil tři hlavní trendy v územním plánování: a) postmodernismus v plánování – komplexnost jeví místo zjednodušujících modelů, komunikace, různé názory aktérů, relativní prostor závislý na sociálních procesech, propojenost, dohoda; b) přeměna formálního vládnutí v opravdovou správu věcí veřejných, flexibilnější, soft, místní správa; c) plánování nových prostorů – bez ohledu na správní hranice, přeshraniční spolupráce, problematická území. Ale nakonec se zážrak nekonal, vzdornou wi-fi člověk nepřepřal... Vítězem tohoto multivystupu je ovšem Vít Řezáč, který popřel, že muži svedou v jeden okamžik dělat jen jednu věc – moderovat, tlumočit, překládat a s přednášejícím se vedle toho po telefonu domlouval o technických těžkostech. Tak snad si to někdy doposlechneme, pohled z výšky na balzén, v němž se plácáme, je vždy užitečný.

Vítězem ve sledovanosti se stává – **Roman Vodný**, přes 80 přípojenců. Je to jistě záslu-

ha tématu: nový stavební zákon. Začalo to 24. 6. 2019, kdy vláda schválila věcný záměr stavebního zákona. V době konání konference byl návrh stavebního zákona předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu. Cíl byl jasný: účinnost od 1. 7. 2023 (k tomuto datu nabydou účinnosti mnohé paragrafy, které už dnešní stavební zákon obsahuje). Asi sledujete, že průběh schvalování zákona není nijak hladký, že se chystají pozměňovací návrhy, které mj. přesouvají pořizování územněplánovací dokumentace do samostatné působnosti samospráv. (Další informace naleznete na stránkách Asociace www.urbanismus.cz.) Přehled odchylek od věcného záměru byl součástí i této prezentace. Pozměňují či doplňují se i některé základní pojmy (VPS a VPO ve vazbě na rušené předkupní právo, plocha přestavby, proluka, asanace, vystavěné prostředí aj.). Úprav se dočkají paragrafy týkající se výkonu veřejné správy, a dokonce i cíle a úkoly územního plánování (například se vypouští cíl číslo jedna – umožnit výstavbu, no však je to taky cíl dnes velmi přízemní), ruší se zástupce veřejnosti, pregnantněji se definuje „létaující“ pořizovatel atd. Pokud jde o ÚPD, byla řeč o územním rozvojovém plánu, který se prostřednictvím zákona č. 403/2020 Sb. do stavebního zákona mezitím dostal. Vyslechli jsme ale mnohem více informací k pořizování, změnám ÚPD, ke společným a přechodným ustanovením zákona atd.

Na stejné vlně sledovanosti pokračoval i **Josef Morkus**, který pojednal o standardizaci v územním plánování. No tedy prostě jde o 200 tisíc Kč, tolik činí pokuta, jež nám projektantům hrozí podle § 180, neodevzdáme-li v jednotném standardu. (To jsem sem předsunul já, pan přednášející to decentně zmínil až mnohem později.) Můžeme ale být ještě chvíli v klidu, protože sice byla už vydána metodika, ale čeká se na vyhlášku, již má MMR vydat do března 2023, do té doby se související ustanovení nepoužijí. Pan přednášející ovšem téma rozvíjel postupně, umělecky. Co to vlastně standard je, jaké jsou důvody standardizace, co je předmětem standardizace. Zatím jde o územní plány (metodický pokyn pochází z října 2019), ale standardizací projde i ostatní ÚPD, taky ÚAP, vymezení zastavěného území a regulační plány. Standardizovány nebudou územní studie (pozn.: nicméně odevzdávání ve strojově čitelných formátech se jich týká). Podrobně, včetně promítnutí vzorových výkresů, se další část přednášky věnovala územnímu plánu. Ale to jistě máte už všichni v malíku. Na standardizaci zásad územního rozvoje se pracuje, regulační plány mají prioritu nejmenší. Datový standard bude mít i vyznačené hranice zastavěného území (nový stavební

Profesor Salamín odolával technickým problémům, nakonec marně

zákon předpokládá, že je budou mít vymezeny všechny obce), možná i mapový podklad. Také aktualizace ÚAP obcí v roce 2024 by už měla být zpracována standardně a jednotně, pokud jde o datovou bázi. V budoucnu se ještě předpokládá, že standardům podlehne výkres předpokládaných záborů půdního fondu a diskutuje se i o jednotné struktuře textů a dalších prvcích.

V digitálním duchu pokračovali i **Kateřina Vrbová** a **Jiří Čtyroký**. Nejprve zasadili NGÚP do kontextu DSŘÚP. Nechtějte po mně detaily, ale prostě jde o kompletní digitalizaci stavebního řízení, které přes „portál stavebníka“ povede i do geoportálu územního plánování. A tomuto novému informačnímu systému územního plánování, který má začít fungovat k 1. 7. 2023 a který se do stavebního zákona (§ 161a) dostal prostřednictvím zákona č. 47/2020 Sb., se poté věnovali. Účelem geoportálu je zveřejnění územněplánovací činnosti, přístup k evidenci této činnosti, poskytování prostorových dat a další činnosti podle zákona či vyhlášek. Bude možné také sledovat postup pořizování dokumentací. Od roku 2021 by měl být systém v testovacím provozu. Nelze pochybovat o užitečnosti a složitosti tohoto systému, nezbyvá než mu popřát, aby jej nepostihly nemoci až kolapsy, jimiž prošly v tomto státě snad všechny digitální systémy.

Poté následoval i zde oběd, snad nebyl jen digitální, virtuální a on-line.

Poobědní únava je vždy krutá k prvním přednášejícím, však také šlofikáři snížili počet připojených na 65. Ten se ale brzy přehoupnul přes sedmdesátku navzdory pro mnohé z nás složitému tématu: Právo na samosprávu a územní plánování v recentní judikatuře Ústavního soudu. **Aleš Mácha** si vytkl za úkol seznámit nás s tím, jak judikatura, tedy soubor soudních roz-

hodnutí, v poslední době dosti zasahuje do rozhodování ministerstva a krajských úřadů, které se nějak musí s touto situací vypořádat. Na začátku byla osvěta o samostatné působnosti, tedy vlastní samosprávě, jak je pojata v Ústavě (čl. 8 a 99–105), v zákoně o obcích, krajích, hl. m. Praze, ale také ve sta-

vebním zákoně. Ve stavebním zákoně jde o smíšený model výkonu veřejné správy – něco se vykonává v samostatné působnosti, něco v přenesené (státní). Toto zápolení mezi samosprávou a státní správou, co se upravuje legislativou a kde je prostor pro samosprávu, doložil na dvou příkladech z praxe: první se týkal Pece pod Sněžkou a jejich „regublin“, druhý pak umístování kolektoru v Lednici. Co nás čeká? Ústavní soud je nakloněn právu na samosprávu, obce si mohou více věcí upravovat samy. Dotčené orgány budou muset více hlídat, jestli příliš nezasahují do práv obcí, a tedy ochranu veřejného zájmu bude třeba daleko pečlivěji odůvodňovat. Nevím, jakou roli v těchto dvou kauzách hrál projektant, ale vždy když se dozvídám právní kontext naší práce, přemýšlím, co mne čeká? Nebylo by dobré zvýšit si u komory pojistku a převést majetek na manželku?

Romana Vačkářová nás vrátila do vod, v nichž plaveme s větší jistotou, bez kruhu a bez křídýlek. Už jen název příspěvku Rizika kvality ÚAP v praxi určitě stačil k tomu, aby se zvedlo mnoho hladin adrenalinu. (Zcela stranou ponechme to časté matematicko-slohové cvičení, kterému se říká RURÚ, které je často jen formálním splněním povinnosti.) Známe to všichni (pamětníci) – dříve stačilo zajít za správcem sítě a za čtvrt hodinku bylo jasno, odkud kam co teče, jestli je toho dost a pro kolik nových domů je ještě kapacita. Dnes ze čtyř stovek gisových vrstev vyselektujete tu pravou (resp. ty pravé, např. jen kanalizace potřebuje pro svůj popis asi sedm vrstev), abyste dostali čáry a nějaké značky. V atributech zjistíte, jak je čára dlouhá, kdo je jejím poskytovatelem a podle jaké legislativy to takto je. Faktických údajů je málo, někdy chybějí zcela. Po čtvrté aktualizaci ÚAP naleznete nad sebou čtyři tyto čáry, které se v průběhu tu a tam liší. Jsme v 21. století? A podobný úvod o tom, jak nám zrušili průzkumy a rozbory, měla

i autorka příspěvku. Podrobně také zrekapitulovala vše, co se dat ÚAP týká, kdo údaje o území a v jaké podobě a termínech poskytuje, co mu hrozí, když to neudělá atd. Vše je nastavené dobře, ale co na to praxe? Vypadá to, že jsme, po 13 letech, stále v přechodném období. A následovala sestava z praxe odchytných příkladů, těžkostí až absurdit, s nimiž se setkáváme. Nebudu podrobný, vše bylo doprovázeno množstvím názorných obrázků, a tak jen zcela neúplný výčet témat: měřítka a z nich plynoucí (ne) přesnost (např. v územních plánech pracujeme s daty vzniklými nad mapou středního měřítka), čitelnost výkresů (dvě linie nad sebou jsou datově čisté, ale ve výkresu nečitelné, čitelná oprava zase není právně čistá), hranice významných krajinných prvků ze zákona, stav sítí, negarantovaná data, orientační zákresy apod. Data jsou prostě často neúplná, nekvalitní, nevyužitelná a mnohdy neexistují vůbec (zejm. sítě ve správě obcí), resp. se používají data, která vznikla pro úplně jiný účel. Důsledkem je např. zrušení části územního plánu. Může pořizovatel zkvalitnit ÚAP? Do jisté míry ano, ale... Může se projektant spolehnout na data ÚAP? Do jisté míry ano, ale... Příspěvek končil sérií otázek, co se s tím dá dělat.

Na poněkud skeptické vlně pokračoval i **Petr Durdík**. Zrychlit, zkrátit, zjednodušit. Inspirací rozhodně nebyla aktuální 3 R (ruce, roušky, rozestupy), protože toto měl už stavební zákon z roku 2007. Platí sotva 13 let, byl bezmála třicetkrát novelizován a už má být nahrazen zákonem novým. Něco se asi nepovedlo. Nový stavební zákon vzniká pod vlajkou s tímž hesly, ještě není na světě a už se s ním mnohé zamotává. Už projednání věcného záměru zákona bylo bouřlivé, vyvolalo množství připomínek. Stejně to bylo s paragrafovým zněním a s podobou předloženou v parlamentu. Ke třem prvotním Z se přidávají další: zrušit nebo alespoň zásadně změnit! Bitevním polem je opět oblast veřejné správy, státní správy a samosprávy. Mnohé kontroverze také přináší záměr zřídit nejvyšší stavební úřad, integrovat dotčené orgány hájící veřejné zájmy do stavebních úřadů a další. Samotné nástroje územního plánování se příliš nemění, přibývá ovšem politika architektury a stavební kultury, která se však do procesu územního plánování nijak dál nepromítá, ale přitom má být závazná pro rozhodování v území. A ještě další chystané změny autor příspěvku vyložil a otázkou zakončil: Naplníme ta tři Z? Bude to lepší, než co máme teď?

Počet účastníků mírně kolísá kolem 85.

A na závěr jako vždy – debata. Tedy pane-
lová diskuse, kterou řídil osvědčený **Radim
Perlín**, tentokrát však na dálku. U diskusní-
ho stolu zasedli: Romana Vačkářová a páno-
vé Aleš Mácha, Milan Maršálek (Praha 10),
Roman Vodný.

A hned na začátek vyslovil moderátor dojem,
který máme všichni: **vždyť my se pořád jen
bavíme o procesních věcech, nikoli o územ-
ním plánování!** | Nedá se nic dělat, nelze
to oddělit (Mácha, Maršálek), ustupujeme
od odbornosti, vše rovnou řešíme s pohledem,
jestli to ustojíme před soudem – naučili
jsme se s tím už žít (Vačkářová).

**A kde jsou tedy dnes ta opravdu úzká mís-
ta?** | Chtělo se dosáhnout větší podrobnosti
dokumentace (chybí regulační plány), dnes
rozhodujeme podle územního plánu, chybí
nám podrobná ÚPD (Vodný). Problémem
je majetkoprávní roztržičnost a rozdělení
kompetencí mezi Prahou a jejími městskými
částmi (Maršálek). Závazná stanoviska se
špatně sestavují podle územního plánu, ale
regulační plán asi do všech malých obcí ne-
patří. Možná nepotřebují ani územní plán,
ale bývají jím podmíněny dotace a jde o re-
gulaci i stávajícího území a nezastavěného
území (Vačkářová).

**1. koncepce, 2. postup projednávání, vyjed-
návání, diskuse o koncepci, 3. procedurální
stránka věci, právní nástroj – kde je největší
problém v současném plánování?** | Problém
bývá ve všech třech oblastech (Vačkářová).
Největší ani ne problém spíše slabina je
ve vyjednávání – je pramálo zájem veřej-
nosti o to, co se děje v území; probouzí
se až v okamžiku, kdy se něco děje, např.
stavební řízení apod. (Vodný) Veřejnosti se
nepodařilo územní plán vysvětlit, nerozumí
síle územního plánu – tu je velká role místní
samosprávy (Maršálek).

**Je územní plán vymahatelný a respektova-
ný nástroj, kým je obcházen?** | Je respek-
tovaný podle zákona, je závazný, ale také
se obchází... měl by být jen koncepčním
materiálem (Vodný). Ze zákona je vyma-
hatelný, vlastníci jej ovšem obcházejí nebo
napadají žalobami (Mácha). Od zavedení
závazných stanovisek ano, také se spousta
záměrů zamítá (Vačkářová).

**Kde lze zrychlit pořizování ÚP, zkrátit pro-
ces?** | A je potřeba zrychlovat? V Německu
se taky pořizuje dlouho, ale pak je stabilní,
nedělá se spousta změn. ale podle ÚP ne-
lze stavět, na to je potřeba regulační plán;
urychlování za každou cenu způsobuje pro-
blémy, rychlé, nekoncepční změny (Vodný).
Nerozlišuje se mezi námitkami a připomín-
kami, pro jistotu se vše vypořádává jako
námitka (musí mít odůvodnění); šlo by také
slučovat obdobné námitky – dnes se vypo-
řádává každá zvlášť (Mácha). To vše jsou
drobnosti, které celkový proces neovlivní
(Vačkářová). V Praze se v posledních letech
dělají změny velmi rychle, efektivně, tran-
SPARENTNĚ (Maršálek).

**Územní plán – koncepční dokument a záro-
veň regulační nástroj, co má být více?** | Stírá-
me ten rozdíl, dnes máme ÚP s prvky regu-
lačního plánu, ale asi to není úplně vhodné,
kde je pak ta hranice? V novém zákoně se to
opakuje – viz „odchylné řešení“, třeba ploty
apod. (Vodný).

**Příští rok budou volby do parlamentu, pro-
jde v parlamentu stavební zákon a má projít
v této podobě?** | „Obratíte se na naše tiskové
oddělení“ :-); doufáme, že projde, udělali
jsme pro to vše (Vodný). Má jít o dohodu
podloženou velkou diskusí, ta nebyla, jakou
si věc zaslouží; ale ano, je to asi protlačitelné
(Maršálek). Chyběl čas, debata, ale schváleno
bude (Vačkářová). Harmonogram je sice na-
pjatý, ale patrně bude SZ schválený (Mácha).

Tolik alespoň jakýsi výběr a zkratka toho, co
v diskusi zaznělo. A na diskusi ještě navázal
Petr Durdík. Nová norma měla být konsen-
zuální tím, že se na ní dohodneme. Chtěli
jsme se také připojit k ostatním zemím, které
už rozhodují podle regulačních plánů (jen
my a Slovensko ne). Proč se nedělají regulač-
ní plány, je jasné – český národ nechce být
svázán pravidly, lidi chtějí lavírovat... Regu-
lační plán totiž nastoluje pravidla. Ale snad
se dostaneme do lepší doby – z hlediska co-
ronaviru i z hlediska naší legislativy...

Nebudeme si nic namlouvat – moc optimi-
stického na konferenci nezaznělo. Nakonec
nejvíce pohladil po duši Jan Mužík a jeho
pohled nazpět. Do dob, kdy jsme se moh-
li sdružovat, společně diskutovat a popíjet.
Ostatně pivo, víno a prostě alkohol obecně
stojí u kolébky civilizace, jak se mnozí vědci
domnívají. Ale i kdyby nestál přímo za vzni-
kem civilizace, rozhodně ji pomáhal udržo-
vat v chodu. Alkohol povzbuzuje produkci
endorfinů, stimuluje sociální aktivity, pomá-
há socializovat a udržovat přátelství, ať si co
chce Nešpor říká. A všechny lockdowny so-
ciální soudržnost ničí.

Sociální soudržnost, pospolitost tak důle-
žitá pro zdravou společnost dnes dostává
tašku i z další strany – z rozvoje digitál-
ních technologií a najmě sociálních sítí. Té
náhražky, kterou mladé generace budou
jednou považovat za ten hlavní modus jed-
nání, komunikace a setkávání se. Způsob,
který vše zplošťuje, který celistvost osob-
nosti nahrazuje nějakým pokrouceným
profillem, přezdívkou. Takovou reprezentaci
druhého člověka jde mnohem snáze po-
plivat, zneuctit až zničit. Teprve společně
strávený čas ve společném prostoru nám
dá příležitost člověka poznat se všemi jeho
zájmy, preferencemi, názory. Pro Patricia
Deneena je ztělesněním takového společ-
ného prostoru veranda, kterou míval každý
správný americký dům otočenou do ulice.
Z verandy se dalo konverzovat se sousedy,
s okolujícími. Jenže dnes mají americké
domy dvorky schované za domem...
U nás takovou paralelou mohou být vyso-
ké neprůhledné ploty. V takové atmosféře
se územní plán těžko stává konsenzuálním
a respektovaným materiálem.

A tak i naše on-line konference (zazname-
nala celkem bezmála 130 připojení) byla
sice díky sociálním sítím vůbec možná, ale
kvůli lockdownu byla možná právě jen tak-
to. Tak ať se ty hospody zase brzo otevrou!

Pro diskutující byl pohled do prázdného sálu určitě frustrující

Text i grafický doprovod: Zdeněk Černý

Studijní cesta 2020: Francie – Paříž

Přes nepříznivou epidemiologickou situaci se jako každoročně i v roce 2020, v první polovině září, vydala početná skupina členů a příznivců Asociace pro urbanismus a územní plánování na studijní cestu do Francie, a to přímo do jejího srdce, hlavního města nad Seinou.

Celá cesta započala odletem „účastníků zájezdu“ z Prahy v sobotu 5. září, aby ještě ve večerních hodinách nasáli atmosféru večerní metropole procházkou po Boulevard de Clichy, kolem Moulin Rouge, dále na Pigale a po slavné „Hoře mučedníků“ s jeho úchvatnou večerní atmosférou zakončili první den večerí na náměstí Tertre, známého jako náměstí malířů a umělců.

Na úvod je třeba říct, že celá studijní cesta proběhla po turisticky prázdném městě, což už samo od sebe bylo velmi zajímavé a účastníci zažívali podobné pocity, jako když jste se procházeli v minulém roce po Praze bez vsudypřítomných turistů.

První úplný den v nedělní Paříži (6. září) byl věnován pěší trase centrem města, započaté významnými místy jako byla Opera, Place Vendôme, Jardin de Tuilerie (park ve francouzském stylu je bývalým zámeckým parkem zbořeného Tuilerijského paláce, po kterém nese své jméno) a Place de la Concorde, což je největší náměstí v Paříži vybudované v letech 1754 až 1763 s rozlohou 84 000 m². Náměstí bylo původně zbudováno na počest krále Ludvíka XV., jehož jezdecká socha zde byla umístěna, a jehož jméno náměstí neslo. Během Francouzské revoluce byla ale socha roztavena a náměstí přejmenováno na náměstí Revoluce. Další zastávkou byla Petit Palais + Grand Palais – galerie, muzeum výtvarného umění a výstavní pavilon. Budovy byly postaveny u příležitosti světové výstavy roku 1900, autorem je architekt Charles Girault. Následně všichni přešli přes Alexandrův most k Invalidovně, Maratovu poli až k Eiffelově věži, kde se přesunuli výtahem na krásné panoramatické výhledy. Následně bylo navštíveno Muzeum orientálního umění, celým názvem Musée du quai Branly, jenž je zasvěceno umění z Asie, Afriky, Oceánie a Severní a Jižní Ameriky a jehož autorem je architekt Jean Nouvel. Hned vedle muzea bylo předmětem zájmu studijní cesty Nové ruské pravoslavné duchovní a kulturní centrum, jak se komplex budov oficiálně jmenuje, stojící na předmostí Pont de l'Alma, hned vedle Musée du Quai Branly a jen pár stovek metrů od Eiffelovky. Komplex o celkové rozloze přes 4 000 m² v centru Paříže zahrnuje

duchovní a kulturní středisko ruské pravoslavné církve, francouzsko-ruskou základní školu pro asi 150 žáků, knihkupectví, výstavní prostory a kavárnu. Dominantou areálu je **chrám Svaté Trojice** s pěti pozlacenými ku-

Chrám Svaté Trojice

polemi vysoký 37 metrů. První projekt španělského architekta Manuela Núñeze levicový starosta Paříže Bertrand Delanoë odmítl, teprve další projekt architekta Jeana-Michela Wilmotta byl v prosinci 2013 přijat a následující rok začaly stavební práce. Výstavba komplexu přišla podle francouzského tisku na asi 100 milionů eur (asi 2,7 miliardy korun) a financovala ji celou Rusko. Stavební práce prováděla francouzská firma Bouygues. Ke konci prvního dne skupina prošla kolem plamene „sochy Svobody“ – památníku Lady Diany na Champs Élysées, uzavřené pouze pro pěší až k Vítěznému oblouku, který dal postavit Napoleon Bonaparte na paměť svého vítězství v bitvě u Slavkova v letech 1806–1836 a jenž stojí uprostřed náměstí Place Charles-de-Gaulle – Etoile na západním konci slavného pařížského bulváru Avenue des Champs-Élysées, odkud vedla poslední cesta do Elysejského paláce.

V pondělí (7. září) se účastníci studijní cesty vydali metrem do Parc de la Villette, který byl vybudován na místě zrušených městských jatek a se svými 55 ha je nejrozsáhlejším městským parkem v Paříži. Středem parku protéká Canal de l'Ourcq, přes který vedou dva mosty pro pěší. Park se skládá z různých tematických zahrad a hřišť a je charakterizován červenými stavbami. V rámci cca tříkilometrové procházky městským parkem byly navštíveny velmi zajímavé stavby, jež jsou zachycené i na vybraných snímcích, které jsou součástí těchto zápisků z cesty. První stavbou byla **Cité des sciences et de l'industrie** – muzeum a vzdělávací instituce v Paříži, která má za úkol popularizovat a rozvíjet znalosti o vědě a technice. Ihned naproti stojí „vesmírná“ **La Géode**, což je panoramatické kino otevřené 6. května 1985,

La Géode

jeho stavba má tvar geodetické kupole. Naproti přes kanál de l'Ourcq se nachází koncertní sál **Le Zénith Paris – La Villette**, který se svou kapacitou 6 293 míst patří k největším sálům v Paříži. Byl postaven v roce 1983 jako náhrada za Pavillon de Paris a jeho architektury byli Philippe Chaix a Jean-Paul Morrel. Jižně od tohoto objektu se nachází další koncertní sál **Philharmonie de Paris** pro 2 400 posluchačů, který byl postaven v le-

Philharmonie de Paris

tech 2009–2015, autorem je Jean Nouvel. Poslední navštívenou stavbou byla **Cité de la Musique**, jenž je veřejnoprávní institucí pod dohledem ministerstva kultury, která sídlí na jihovýchodním okraji parku Villette v moderní budově otevřené 7. prosince 1995, kterou navrhl architekt Christian de Portzamparc, kde sídlí i muzeum hudby.

Po návštěvě městského parku se skupina přesunula metrem k **Opéra Bastille**, která se nachází na Place de la Bastille na místě bývalého nádraží Bastily. Budovu navrhl architekt Carlos Ott a byla slavnostně otevřena 13. července 1989 u příležitosti 200. výročí pádu Bastily. Odtud se všichni vydali pak již pěšky Promenade plantée nad Avenue Daumesnil, Ministère De L'Économie & Des Finances, Palais omnisports de Paris-Bercy až k parku de Bercy. Parc de Bercy je veřejný park vybudovaný v letech 1993–1997, jehož rozloha činí 14 ha, charakteristický ulička s krámkou a restauracemi (bývalé sklady vína), dvouúrovňovou lávkou **Passe-relle Simone-de-Beauvoir** pro pěší a cyklisty přes řeku Seinou, která účastníky zavedla k Bibliothèque National François-Mitterrand. Francouzská národní knihovna, disponující

Passerelle Simone-de-Beauvoir

od roku 1537 právem povinného výtisku, je nejvýznamnější knihovní institucí ve Francii a jednou z předních knihoven světa (autor: Dominique Perrault, soutěž: 08.1989, projekt: 1989–92, realizace: 03. 1992–04. 1995, náklady: 500 mil. euro, užitná plocha: 365 178 m², plocha pozemku: 65 300 m²). Podél řeky pak cesta vedla k Cité de la Mode et du Design, známá též pod názvem Docks en Seine, což je moderní stavba v Paříži na nábreží Quai d'Austerlitz u Pont Charles-de-Gaulle. Nachází se v prostoru bývalých skladišť a byla postavena v rámci projektu Paris Rive Gauche, která je od r. 2008 sídlem Institut Français de la Mode. Ke konci dne pak kroky účastníků vedly k Arabskému institutu – Institut du Monde Arabe, zkráceně IMA, což je víceúčelová budova postavená v letech 1981–1987 podle návrhu architekta Jeana Nouvela v těsném sousedství univerzitního kampusu Jussieu, Ile de la Cité.

Před střeďečným odborným programem byla ještě v úterý (8. září) naplánována společná cesta autobusem do zámku Versailles, kde opět vedle krás parku a zámku byla velkou zajímavostí absence turistů, na což nikdo z návštěvníků Paříže není zvyklý. Při cestě zpět bylo další zajímavou odbornou zastávkou město **Montigny-le-Bretonneux** s urbanistickou kompozicí založenou na hlavních veřejných prostranstvích ve tvaru trojzubce. V Paříži pak skupina navštívila ještě nový **Justiční palác**, u kterého je věž se 160 metry výšky po Tour Montparnasse druhou nejvyšší budovu na území Paříže mimo La Défense. Autorem projektu je italský architekt Renzo Piano (2018), v Paříži známý jako spoluautor Centre Georges Pompidou. Je to nové sídlo Vrchního soudu v Paříži a Ředitelství kriminální policie, obě budovy sídlily v centru města na ostrově Cité v komplexu Justičního paláce.

Odborný střeďeční program (9. září) byl zahájen návštěvou **Galerie l'Arsenal** (<https://www.pavillon-arsenal.com/en/>). Zde proběhlo setkání v informačním centru plánování Paříže, kde bylo představeno současné územní plánování hlavního města, doplněné prohlídkou stálé expozice, která seznámuje veřejnost s významnými projekty v Paříži. Poté se skupina metrem přemístila

do **Park Citroen**, který byl založen v roce 1992 a jeho rozloha činí 138 800 m², s náklady na výstavbu 340 milionů francouzských franků a pro zajímavost s náklady na údržbu v roce 2007 610 € za m². Dalším zajímavým navštíveným místem byl **Park Atlantic** (Jardin Atlantique), který byl vybudován v roce 1994 nad halou nádraží Montparnasse a jeho rozloha činí 3,5 ha. Zahradu navrhli krajinářští architekti François Brun a Michel Péna a byla vybudována na ploše ze skla a betonu 17 metrů nad úroveň ulice. Odtud se skupina odebrala k **Fondation Cartier**, muzeu moderního umění od architekta Jeana Nouvela a den ukončila prohlídkou **Sorbonny, Lucemburské zahrady s palácem**, večerní návštěvou **Latinské čtvrti**.

Čtvrteční odborný program (10. září) byl věnován prohlídce souboru staveb Les Halles s architektem **Davidem Manginem** z kanceláře SEURA, která navrhla a koordinovala komplexní rekonstrukci staveb z 80. let a jejich podstatné rozšíření, které bylo dokončeno v roce 2016. Odborný výklad zahrnoval návštěvu **Centre Pompidou, ministerstva kultury** a celé turistické oblasti **La Cité** vč. **katedrály Notre-Dame**. Zde se skupina zastavila u Point zéro, což je místo na náměstí Parvis Notre-Dame před vchodem do pařížské katedrály Notre Dame, kde je v dlažbě zasazená malá bronzová hvězdička, která tvoří pomyslný střed Paříže a od tohoto místa se oficiálně měří všechny vzdálenosti na francouzských silnicích a vzdálenosti od Paříže. Následně prohlídka pokračovala návštěvou **Sainte-Chapelle**, dvoupatrové gotické kaple postavené v le-

Sainte-Chapelle

tech 1243–1248 na přání francouzského krále Ludvíka IX. jako jeho palácová kaple. Dnes se nachází uvnitř komplexu Justičního paláce na pařížském ostrově Île de la Cité. Přes most **Pont Neuf**, jenž je navzdory svému názvu nejstarším dochovaným mostem v Paříži (od roku 1889 je historickou památkou), se skupina vrátila na začátek exkurzní cesty. Tento den byl ještě navštíven **Pantheon** a **Muzeé d'Orsay** s prodlouženou večerní prohlídkou do 22 hodin.

Po odborném programu předcházejících dvou dnů skupina cestovatelů navštívila v pátek (11. září) zámek a park **Fontainebleaux**, poté **Nadaci Louise Vuittona** od Franka Gehryho vystavěné v letech 2008–2014, umís-

Nadaci Louise Vuittona

těně v Boulogneském lesíku, poblíž botanické zahrady Jardin d'acclimatation, a následně se přemístila metrem na **La Défense (F)** vč. výjezdu výtahem na Grande Arch s nádhernými panoramatickými pohledy na Paříž.

Pohled z Grande Arch

Sobota (12. září), předposlední den studijního pobytu, byla věnována návštěvě **Palais du Louvre** – bývalého královského paláce na pravém břehu řeky Seiny, umístěného mezi bývalým palácem Tuileries a kostelem Saint-Germain l'Auxerrois. Jeho historie sahá téměř tisíc let do minulosti a do dnešní podoby se vyvinul přibližně v 16. století. Zde proběhla individuální prohlídka muzea a den byl zakončen večerní okružní projížďkou lodí po Seině s připomínkou navštívených míst.

Závěrečný den pobytu v Paříži byl již v duchu rozloučení se s místem týdenní studijní cesty, a to pěší procházkou po „Hoře mučedníků“, největším pařížským kopcem (Montmartre – 130 m n. m.), s návštěvou chrámu Sacré-Coeur včetně náměstí Tertre, jako na začátku studijního pobytu. Po této rozlučce již následoval autobusový transfer na letiště a odlet zpět do Prahy.

Václav Jetel
s přispěním informací a fotografií Petra Vávry

Celoživotní vzdělávání a doba digitální

Potřeba celoživotního vzdělávání se neustále zvětšuje. Míra inovací, nové legislativní předpisy, nové technologie, digitalizace, obecně 4. průmyslová revoluce si vyžadují celoživotní učení. Za příštích 10 let má zaniknout 70 procent profesí a vzniknout 120 procent (měřeno k dnešnímu výčtu) profesí nových. Nové poznatky, znalosti a dovednosti a schopnost jejich využití se stává stále více rozhodujícím nástrojem pokrokovosti a úspěšnosti jednotlivců i celé společnosti.

Nadace ABF i její předchůdce ČSVA se již 53 let profesionálně zabývá zprostředkováním poznatků pro stavební praxi, dnes se tomu říká celoživotní vzdělávání. Na začátku 90. let ještě stačilo rozeslat 200–250 dopisů na technické odbory projektových ústavů a odborný seminář měl zajištěno 60–100 účastníků. Západní partneři v Mezinárodní unii stavebních středisek UICB tomu tehdy nechtěli věřit, neb dle jejich zkušeností úspěchem bylo přivítat 2–3 procenta z oslovených účastníků z předem přísně vybrané cílové skupiny. Česká tradice z doby centrálního plánování ale také rychle začala klesat. Probíhal však i druhý vývoj. Zatímco míra inovací do roku 1990 činila v ČR ve stavebnictví cca 5 procent ročně, západní inovační poměr dosahoval 20 procent. Toto zpoždění bylo lavinovitě vyrovnáváno v průběhu 90. let, kdy zahraniční dovoz znamenal každoroční násobný nárůst nových výrobků, technologií, investičních postupů a míra meziročních inovací překračovala i 100 procent. Všichni tak trochu začínali za nových podmínek, všichni potřebovali předvést své nové, většinou dovezené výrobky, všichni tolerovali hledání. Za této situace poptávka převyšovala nabídku. Kolem přelomu tisíciletí se tato situace začala měnit. Trh byl saturován, nový výzkum se v Čechách ve stavebnictví usídlil jen omezeně a nabídka začala znovu hledat poptávku. Nastoupily ale i nové trendy: energetická úspornost, trvalá udržitelnost, nová tržní regulace právní a normalizační, začalo se uplatňovat evropské právo. Pozvat zájemce na odbornou akci dopisem bylo již finančně téměř nerealizovatelné, neb jejich účinnost klesla na ony „západní“ 1–2 procenta, ale tehdy nastoupil internet a e-mail. Měl jsem tehdy spor s Ing. Blažkem z ČKAIT, který se na naši nadaci zlobil, že na semináře zveme již jen elektronicky a jemu z průzkumu vycházelo, že e-maily tehdy využívalo jen 15–18 procent členů komory, těch 80 procent zůstávalo bez pozvání. Přesto jednou internetovou obsílkou

se nám naplnila vždy celá učebna a my mohli zprostředkovávat legislativní a technické novinky. Internet v této funkci rychle nahradil klasickou poštu a do dvou let oslovoval i většinu členů komory.

Nové podmínky začaly klást stupňující se nároky na učitele i organizátory akcí. Diapozitivy a fólie nahradil PowerPoint. Rostla konkurence vzdělávacích agentur, webové stránky nabízely informace k samostudiu, organizací vzdělávacích akcí začala využívat i marketingová oddělení řady výrobců. Oslovení posluchačů bylo stále komplikovanější a jejich databáze začalo chránit GDPR. Stále více se začal uplatňovat pojem digitalizace, firmy začaly prezentovat své nabídky na webových stránkách, začaly využívat i sítě: Facebook, videonahrávky na YouTube a další média. Tato záplava informací byla poskytována od státních institucí prezentujících zákony, nařízení a předpisy, zahrnovala obce s jejich sděleními a prezentací územních plánů, investičních záměrů a dalších oznámení. Obchodní smlouvy a faktury přestala doručovat klasická pošta, ale přenáší je síť od počítače k počítači. Již třináct let je tu chytrý telefon, který zprostředkuje informace na síti všem a všude. Jeho výroba je dnes někde na hranici 1,5 miliardy kusů ročně a dosažení kterékoliv osoby v kterémkoliv státě a komunikace s ní je teoreticky možná okamžitě. V praxi ale narazíme nejen na jazykové bariéry, ale i na trvající technický a společenský souboj o nadvládu v tom či onom území nebo jinak vymezeném společenství.

Až do loňského roku zůstávalo jako kánon prezenční vzdělávání ve školách, univerzitách, ale i při organizaci celoživotního vzdělávání a přípravy na odborné kvalifikační a rekvalifikační zkoušky a při pořádání kongresů a konferencí. Před několika lety jsem sice zaznamenal projekt internetové univerzity v USA s mnoha posluchači po celém světě, ale musím se přiznat, že jsem to považoval za možné jen pro světové jazyky a velká území, kde se najde několik (pro danou školu dost) posluchačů, kteří budou chtít přijmout takovouto formu výuky. Do toho přišel před rokem coronavirus, zavřené školy, učiliště, univerzity, školicí centra, zavřená kina a divadla, stadiony bez diváků, odložené konference a obrovská síla dětí, mládeže i dospělých na home office. Pracovní porady se přenesly na cally a zvuková i obrazová porada několika pracovníků zprostředkovaná počítači nebo chytrými telefony se

stala nutností. Řada lékařských kontrol probíhá na dálku telefonem a lékařský předpis, o jehož elektronizaci se dlouho neúspěšně diskutovalo, se stal z nezbytnosti všeobecně přijatou realitou. Řada desetiletých koncepcí digitalizace zdravotnictví či školství je, musela být, často překotně a s chybami, realizována v průběhu roku. Co dneska víme? A co nás asi čeká?

Většina rodičů i učitelů, většina přednášejících na našich kurzech a konferencích považuje tuto formu za dočasnou, nedostatečnou, někteří se v distanční výuce jako lektoři odmítají vůbec účastnit. Vysoce je hodnocena atmosféra přímého kontaktu, efektivita osobního dialogu a možnost reagovat na přijetí přednesených informací a poznatků. S tím asi nelze v zásadě polemizovat. Přesto zastavit na rok vzdělávací činnost by bylo to nejhorší z možných řešení.

Po jarním hledání jsme proto v Nadaci ABF od září 2020 připravili všechny akce buď jako kombinované: konferenci prezenční přenášenou zároveň přes internet (streamovanou), nebo jako čistě internetovou konferenci či seminář. Celkem tak proběhlo na 18 akcí organizovaných Nadací ABF a několik partnerských konferencí. Za všechny vzpomenu podzimní konferenci Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR. Nadačních 18 akcí zhlédlo k dnešnímu dni 4 563 účastníků, což je 253 účastníků na akci. Přitom náš dlouhodobý počet účastníků akcí klesal z cca 30 lidí na akci v roce 2008 na cca 20 lidí v roce 2018. Je tedy více než desetkrát vyšší a celkový počet účastníků od září 2020 do ledna 2021, to je za pět měsíců, je více než dvakrát vyšší než vykazuje dlouhodobá celoroční statistika Nadace ABF. V přípravě těchto konferencí jsme kombinovali jak formu, kde se přednášející střídají před kamerami v audiovizuálním centru Nadace ABF, tak přímé vstupy zprostředkované webovými aplikacemi ze vzdálenějších míst, přednášejících v karanténě nebo ze zahraničí nebo i na videu předtočené vstupy některých účastníků. Účast posluchačů byla zprostředkována chatem (komunikací pomocí psaného textu), nebo paralelně na e-mailu.

Jaká z toho plynou ponaučení:

- Streamované konference a semináře navštíví násobně více posluchačů než prezenční akce, podobně jako film či televize osloví více posluchačů než jednotlivá představení i vyprodaného divadla.

- Od jednotlivých lektorů a vystupujících to vyžaduje větší přípravu neb nemohou reagovat na atmosféru a reakce posluchačů, větší sdílnost a řekl bych i větší zkratku ve výkladu jednotlivých poznatků a sdělení. Dává jim to ale možnost zapojit do přednesu videozáznamy, fotografie i přímé prezentace ze sítě.
- Je potřeba počítat s tím, že program musí mít větší spád bez prostojů a že potřebné přestávky musejí být doplněny výplňovým programem.
- Posлуhač může sledovat přednášku z kteréhokoliv místa bez nároků na dopravu. Může se však ke kurzu, k zajímavému tématu vrátit později, nebo si přehraje celý

stream v době, která jemu vyhovuje, zatímco by se během oficiálního času nemohl účastnit. Může taky přeskočit pasáž, která jej nezajímá, nebo kterou notoricky zná. Tento model dává šanci se s tématem seznámit i později, na základě upozornění třeba od kolegů, že v něm lze získat zajímavé informace.

- Zatím není ustálená forma financování účastnických poplatků, která musí nahradit tradiční registrační poplatky na seminářích a konferenční vložné.

Jak dlouho nás bude vir držet mimo shromažďovací prostory a nakolik se ještě naučíme užívat vzdálené sdílení vyučování nebo kon-

ferenčního programu, je otázka pro budoucnost. S napětím jsem sledoval i první virtuální stavební veletrh mnichovské BAU, které proběhlo letos v lednu. Mnohokrát jsem slyšel, že se všichni nemohou již dočkat, až se navrátí společenský život, kde příkladně na seminářích a ještě více na konferencích dochází k poznávání a předávání osobních zkušeností a kontaktů mimo „oficiální scénu“, nebo při společenských večerech, či jenom při tradičních kávových přestávkách. Domnívám se ale, že vzdálený přístup na taková jednání, ale i organizace čistě virtuálních setkání již z naší praxe nezmizí.

Jan Fibiger

Nešporův recept pro územní plánování

Jsem už starší muž. A tak občas vyměním Radio Beat (ale to už je taky vlastně stanice pro staré) za Český rozhlas Dvojku. Znáte ji, „rádio, které vás baví“. Přeskočím mé oblíbené Meteor, Toulky českou minulostí, Jak to vidí, Noční proud anebo Srdcovky od Dvojky, kde Miloš Skalka hraje písničky z dob, kdy hudba měla nejen rytmus, ale i melodii, a zmíním nedělní Dobré ráno, v němž se moderátor od páté ranní do osmé hodiny snaží zpřijemnit víkendové vstávání. (Tak starý tedy nejsem, nebudím se na pátou, stíhám jen tak tak závěr pořadu.) Když je tím průvodcem Václav Větvička, dozvíme se mnohé o našem místopisu a přírodě, s Rudolfem Křesťanem snadno podlehneme kouzlu jazyka, František Novotný a jeho hosté nás bezpečně rozlftostní a rozpláčou (už jsem taky blbec dojmavej, jak říkával Miroslav Horníček) a Robert Tamchyna zase často sáhne do archivu a pustí Wericha, Horníčka, Nepila a jiné vytvářeče nekonfliktna, pohody a vůbec povzbuzovače parasympatického systému.

A taky pan Tamchyna citovává dalšího podporovatele duševní pohody a smíchu Karla Nešpora, který smích rozebírá nejen teoreticky, až vědecky, ale v duchu motto, že unce praxe je lepší než tuna teorie, nabízí i různá praktická cvičení. Léčivou moc smíchu lze využít kdykoliv a kdekoliv, třebas i v našem oboru. I když tedy nevím, jestli zrovna kupříkladu pygmejský smích se s urbanismem slučuje. Zato techniku směšného dovětku s jistotou aplikovat lze. K jakémukoli slovu či myšlence přidejte žertovný dovětek, třebas „cha-cha-cha“. Přijde vám například poštou upomínka, místo rozladění si řeknete „upomínka – cha, cha, cha“. Výhodou techniky je, že se dá použít i ve stresu. Riziko je minimální, pokud se praktikuje v duchu. Při vyslovování nahlas je třeba obezřetnosti, větší-

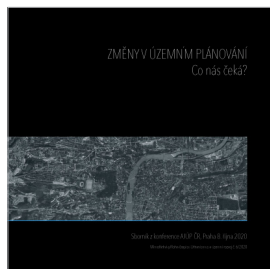
Kresba: Miriam Blažková 2021

na lidí se upomínkám nesměje, mohlo by jim to být divné. Sedím u počítače a píšu odůvodnění, cha, cha, cha, paní pořizovatelka napsala čtyřicet pět stran pokynů k úpravě, che, che, che, a je tu nová metodika, chi, chi, chi, přibily nějaké krajské priority, cho, cho, cho, a máme další negativní stanovisko, chu, chu, chu.

No uznejte, pořád lepší, když je to územní plánování s Nešporem, než kdyby to už bylo na Chocholouška.

Zdeněk Černý

Nové publikace

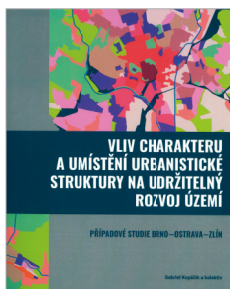

Změny v územním plánování. Co nás čeká?

Sborník z konference AUÚP ČR, Praha 8. října 2020 [1. vyd. ÚÚR, Brno: 2020, mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 6/2020, 56 s. ISBN 978-80-7663-009-3]

Urbanismus a územní rozvoj č. 6/2020, 56 s. ISBN 978-80-7663-009-3]

Texty k tématu změn v územním plánování v souvislosti s rekodifikací veřejného stavebního práva.

KOPÁČIK, Gabriel a kol.

Vliv charakteru a umístění urbanistické struktury na udržitelný rozvoj území. Případové studie Brno – Ostrava – Zlín

[1. vyd. Akadem. nakl. CERM, Brno: 2020, 480 s. ISBN 978-80-7623-007-1]

Kniha obsahuje výsledky výzkumného projektu Grantové agentury ČR, který byl v letech 2017 až 2019 řešen na Ústavu urbanismu Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně. Ve třech středoevropských městech – v Brně, Ostravě a Zlíně – byly definovány charakteristické základní typy urbanistických struktur a následně sledován jejich vztah k udržitelnému rozvoji území.

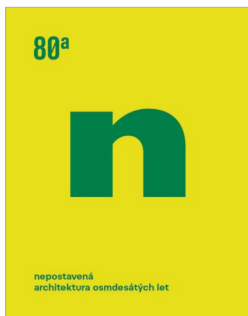
LONG, Christopher.

Adolf Loos: Poslední domy

[1. vyd. KANT, Praha: 2020, 160 s. ISBN 978-80-7437-320-6]

Kniha jednoho z předních odborníků na život

a dílo Adolfa Loose se zabývá posledními domy, které Loos navrhl v závěrečných třech letech svého života. Publikace vůbec poprvé představuje mnoho plánů a fotografií Loosových pozdních prací a naznačuje nové způsoby, jak je možné porozumět jeho koncepci Raumplanu i tomu, jak tento architekt přehodnotil své pojetí prostoru a dispozičního uspořádání.

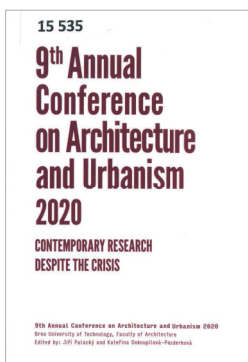

VORLÍK, Petr BRŮHOVÁ, Klára (eds).

Nepostavená / architektura osmdesátých let

[1. vyd. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Praha: 2020, 191 s. ISBN 978 80 01 06734 5]

Kniha představuje nerealizované architektonické a urbanistické návrhy vytvořené v 80. letech 20. století. V deseti kapitolách je možné najít jak studie z prostředí projektových nebo výzkumných ústavů, které vznikly na základě oficiálního zadání, tak výsledky individuálního úsilí architektů a architektek nebo dokonce lehce neoficiální „undergroundové“ aktivity.

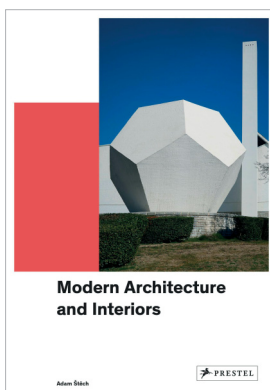

PALACKÝ, Jiří DOKOUPILOVÁ-PAZDERKOVÁ, Kateřina (eds).

9th Annual Conference on Architecture and Urbanism 2020

[1. vyd. FA VUT, Brno: 2020, 96 s. ISBN 978-80-214-5903-8]

Sborník obsahuje 11 recenzovaných konferenčních příspěvků 9. Mezinárodní konference oboru architektura a urbanismus, která se uskutečnila v listopadu 2020 v Brně.

ŠTĚCH, Adam.

Modern Architecture and Interiors

[1. vyd. Prestel, Německo: 2020, 1 000 s. ISBN 3791386093]

Slovníkový formát knihy představuje stovky slavných i méně známých tvůrců a jejich svěbytná díla dokumentující rozmanitost architektury a interiérového designu minulého století od secese, kubismu a expresionismu přes funkcionalismus, organickou architekturu až po brutalismus, high-tech a další experimenty poválečné éry.

ná díla dokumentující rozmanitost architektury a interiérového designu minulého století od secese, kubismu a expresionismu přes funkcionalismus, organickou architekturu až po brutalismus, high-tech a další experimenty poválečné éry.

VORLÍK, Petr POLÁČKOVÁ, Tereza (eds.).

Architektura na červeném seznamu / normální je nebourat

[Česká technika, ČVUT v Praze: 2020, 288 s. ISBN 978-80-01-06759-8]

Autory publikace s názvem Architektura na červeném seznamu / normální je nebourat jsou odborníci z Ústavu teorie a dějin architektury a studenti Fakulty architektury ČVUT v Praze. Na konkrétních příkladech popisují mechanismy zániku české architektury poválečného období a vyzývají k veřejné diskusi.

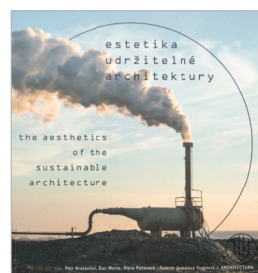

Radan Haluzík (ed.) a kol.

Město naruby. Vágní terén, vnitřní periferie a místa mezi místy

[1. vyd. Academia, Praha: 2020, 399 s. ISBN 978-80-200-3041-2]

Autoři se zabývají místy, která jsou v městském prostoru opomíjena (vágní, neviditelná, nevyužívaná), ptají se, proč vznikla, jaký mají urbanistický, ekologický nebo sociální život.

KRATOCHVÍL, Petr MERTA, Dan PUČEROVÁ, Klára (ed.).

Estetika udržitelné architektury

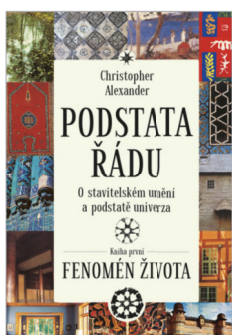
[Galerie J. Fragnera, 1. vyd., Praha: 2020, 320 s. ISBN 978-80-8816-112-7]

Publikace doprovází stejnojmennou výstavu v galerii Jaroslava Fragnera. Více než 60 příkladů českých i zahraničních realizací zahrnuje širší spektrum uplatnění principů udržitelnosti a to v několika kategoriích: stavby pro bydlení individuální i hromadné; budovy školní, komerční, průmyslové; veřejné prostory a krajinařské návrhy; nové využití brownfieldů; velké urbanistické celky. Společným záměrem je ukázat, že principy udržitelnosti lze zapojit do celku díla jako jeho integrální součást, která se neuplatňuje na úkor estetických kvalit stavby.

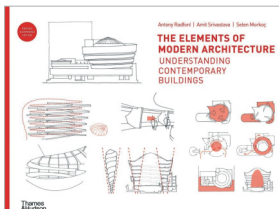
STEMPEL, Ján
TESAŘ, Jan Jakub
PIŠTĚK Petr.
99 domů 3
[1. vyd. KANT, Praha: 2020, 424 s. ISBN 978-80-7437-323-7]

Kniha 99 domů 3 je autorským výběrem téměř stovky nejlepších rodinných domů postavených v České republice v posledních šesti letech. Autorsky ji sestavil tým architektů Ján Stempel, Jan Jakub Tesař a Petr Pištěk, kteří působí na Fakultě architektury ČVUT v Praze a zároveň jsou známými a oceňovanými autory rodinných domů. Pro třetí díl bestselleru vybírali z více než třech stovek přihlášených realizací.

ALEXANDER, Christopher.
Podstata řádu: O stavitelském umění a podstatě univerza
[1. vyd. Nakl. Books & Pipes, 2020, 480 s. ISBN 978-80-7485-207-7]

Kniha je jednou ze čtyř svazků díla amerického architekta Christophera Alexandra Podstata řádu. Alexander se snaží o uchopení elementárních principů tradiční architektury a nabízí porozumění tomu, co vytváří život, krásu a funkčnost jak v budovách, městech a krajině, ale i v místnostech, zákoutích a detailech předmětů, které používáme.

RADFORD, Anthony
SRIVASTAVA, Amit
MORKOC, Selen B.

The Elements of Modern Architecture. Understanding contemporary buildings
[1. vyd. Thames & Hudson, 2020, 360 s. ISBN/ EAN: 9780500023624]

Kniha je zaměřena na novou generaci architektů, kteří berou technologii jako samozřejmost, ale snaží se pochopit principy toho, co činí budovu smysluplnou a trvalou. Padesát budov od neznámějších a neuznávanějších moderních architektů, od Aalta po Gehryho, od Le Corbusiera po Hadid, je znázorněno na ilustracích, které prozkoumávají všechny aspekty tvorby budov.

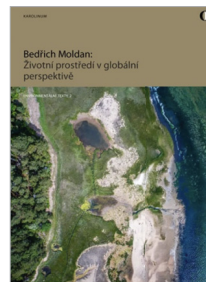
JEHLÍK, Jan
DRDÁČKÝ, Tomáš et al.
Skrýlý řád a vnitřní podstata jedinečnosti
[1. vyd. Galerie J. Fragnera, Praha: 2020, 312 s. ISBN 978-80-01-06746-8]

Kritický katalog ke stejnojmenné výstavě a grantu Původ a atributy památkových hodnot historických měst ČR.

ZIKMUND-LENDER, Ladislav (ed.).
Vily a rodinné domy v Hradci Králové 1900–1950
[1. vyd. nakl. Pravý úhel: 2020, 160 s. ISBN 978-80-907128-4-3]

Kniha představuje 103 domů rodinného bydlení Hradce Králové z let 1900 až 1950- Pozornost je věnován nejen stavbám známých architektů, ale i chudinským čtvrtím, řadovým domům a dělnickým koloniím.

MOLDAN, Bedřich.
Životní prostředí v globální perspektivě
[1. vyd. Univerzita Karlova, naklad. Karolinum, Praha: 2020, 226 s. ISBN 978-80-246-4677-0]

Kniha vychází z vysokoškolských přednášek prof. Bedřich Moldana a představuje klíčové aspekty environmentální problematiky.

Liniový zákon č. 416/2009 Sb. Úplné znění podle stavu k 1. 1. 2021
[ČKAIT, Praha: 2020, 35 s. ISBN: 978-80-88265-27-6]

Obsahem publikace je zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů k právnímu stavu 1. 1. 2021.

Aktuality, informace

Na přelomu listopadu a prosince 2020 byly schváleny dva dokumenty s dopadem do územního plánování – **Nová lipská charta** a **Územní agenda 2030**.

Překlad dokumentu **Nová lipská charta** bude uveřejněn na stránkách MMR a v časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 1/2021. Originál dokumentu je ke stažení na: <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/EN/themen/building-housing/city-housing/new-leipzig-charta.html>

Dokument **Územní agenda 2030** bude v překladu do češtiny uveřejněn na webových stránkách MMR. Originál je ke stažení na: <https://www.territorialagenda.eu/home.html>

Přihlášky do soutěže **Urbanistický projekt roku 2021** je možné podávat do 21. března. Vyhlášení výsledků bude součástí galavečera tradiční celorepublikové soutěže Stavba roku 2021 v říjnu 2021.

Vítězem **České ceny za architekturu 2020** se stalo sídlo firmy Lasvit (Jiří Opočenský a Štěpán Valouch). Výsledky soutěže jsou uveřejně-

ny na stránkách ČKA: <https://www.cka.cz/cs/svet-architektury/novinky/sidlo-firmy-lasvit-viteznou-realizaci-ceske-ceny-za-architekturu-2020>

Stanovisko AUÚP k připravovanému pozměňovacímu návrhu k novému stavebnímu zákonu, který se týká přenesení územního plánování do samostatné působnosti je k nahlédnutí na stránkách Asociace www.urbanismus.cz.

Foto: ČKA 2021

KURZY CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ – ČVUT V PRAZE

Fakulta stavební ČVUT v Praze pořádá v roce 2021 ve svých prostorách kurz celoživotního vzdělávání (akreditovaný Ministerstvem vnitra dle § 30 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků):

Základy urbanismu

Cílem kurzu je seznámit účastníky se základy urbanistické skladby sídel, vývojem stavby měst, kompozicí a historií veřejných prostranství, vývojem kulturní krajiny a krajinnou kompozicí. Kurz je především určen pro pracovníky úřadů územního plánování na ORP a pracovníky krajských úřadů, jako doplňující vzdělávání k výkonu jejich profese, zejména v souvislosti s novelou stavebního zákona, která zmocňuje úřady územního plánování k vydávání závazných stanovisek v příslušných správních řízeních. Výuka proběhne v Praze na Fakultě stavební ČVUT ve dnech **14. 6.–18. 6. 2021**.

Více informací na <http://www.uzemi.eu/czv-zaklady-urbanismu.html>

Územně analytické podklady

Cílem přednášek je podat komplexní informaci k problematice aktualizací ÚAP dle stavebního zákona a prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb. tak, aby pro aktéry celého procesu byly informace logicky sdělované po jednotlivých etapách prací. Výuka proběhne v Praze na Fakultě stavební ČVUT ve dnech **6. 9.–10. 9. 2021**. Více informací na <http://www.uzemi.eu/czv-uap.html>

Členské příspěvky AUÚP ČR na rok 2021

Výše příspěvků na rok 2021 zůstává ve stejné výši jako v předchozím roce (900 Kč řádní členové, 200 Kč studenti prezenčního studia a důchodci, jejichž jediným příjmem je důchod a dále členky a členové na rodičovské dovolené, jejichž jediným příjmem je rodičovský příspěvek; příspěvky neplatí členové starší 80 let).

Členský příspěvek je nutno uhradit nejpozději do **30. 6. 2021!**

Platbu lze provést přiloženou složenkou nebo bankovním převodem na účet číslo **1922930399/0800**, vedený u ČS Praha 1.

Pro snadnější identifikaci platby prosím uvádějte:

- **Vaše jméno** do zprávy pro příjemce, ev. variabilní symbol = vaše rodné číslo.
- Specifický symbol – **2021**.

V případě, že příspěvek nebude uhrazen do konce kalendářního roku 2021, může rada AUÚP dle článku III, odst. 7b) stanov po projednání zrušit členství.